

Formanden for Naalakkersuisut, Aleqa Hammonds Tale

21. juni - Folkets og kulturens dag

I dag, den 21. juni, er vor nationaldag. I dag, fejrer vi vort land og os selv som folk. Det er også dagen, hvor vi fejrer kulturen gennem kulturprisuddelingen, hvor medlem af Naalakkersuisut for Kultur Nick Nielsen senere vil uddele prisen.

Grunden til, at jeg som Formand for Naalakkersuisut står her i år er, at det i år er 35 år siden, at vi indførte Hjemmestyret, og præcist 5 år siden, at vi indførte Selvstyret.

Den 1. maj 1979 trådte Hjemmestyret i kraft. Det skete efter en årelang politisk kamp for at sikre den første reelle ægte selvbestemmelse her i landet, med etableringen af landets første parlament og regering. For første gang kunne vi selv forfatte og vedtage love, og føre en politik helt efter grønlandske prioriteringer.

Nu skulle vi til at bygge et land op - og på samme tid indrette vort gamle og nye hjem. Debatterne blev større og mere detaljerede og ideerne var mange og viljen stor. Det var ikke alt, der gik som det skulle, og ind i mellem faldt og snublede vi - men vi rejste os op igen og lærte af vore fejl og støtter os i dag til selvskabte erfaringer. Det hører med til at vokse op og tage ansvar for sig selv og egen virkelighed. Og når vi lavede fejl, kunne vi kun pege på os selv, og omvendt, når vi gjorde det godt, kunne vi så klappe hinanden på skulderen. Det var grundlæggende ansvaret for egen virkelighed og udvikling, som vi overtog.

I den udvikling vi gennemgik, og stadig gennemgår, er det vigtigt, at vi ikke glemmer, hvor vi kommer fra. Både historisk og politisk, men så sandelig også kulturelt. Hvis vi glemmer kulturen i vores udvikling, i vore politikker, i vores lovgivning og i hvordan vi ellers indretter samfundet, hægter vi os selv af.

Vort samfund har udviklet sig hurtigt igennem de sidste 35 år, og vi har nogle gange glemt kulturen i vores iver for fremskridt. Det gamle var næsten per definition umoderne, og det moderne ukritisk godt. Men vi er nødt til at huske og holde fast i noget af det som var umoderne, herunder vor kultur, for at fastholde vores identitet. For kun med en stærk identitet, der også giver sig udslag i vores udvikling, politik og lovgivning, kan vi bevæge os fremad uden at vi hægter os selv af.

"Anorakken var begyndt at stramme", som nogle af vore store politikere sagde op igennem 1990'erne. Vi begyndte at mærke begrænsningerne med Hjemmestyret, og vi ønskede fra grønlandsk side flere rettigheder og anerkendelser. Vi ønskede at blive juridisk anerkendt som et egenartet folk. Vi ønskede afklaring på, hvordan en kommende selvstændighedsproces kan se ud, når befolkningen i Grønland beslutter sig for at blive selvstændige. Vi ønskede en stærkere juridisk anerkendelse af vores sprog. Det og mere til opnåede vi i selvstyreforhandlingerne.

Nogle røster mente, at anerkendelsen som folk og det grønlandske folks sprogs juridiske styrkelse blot var følelsesmæssig signalpolitik uden værdi. Det er en stor fejlsluttelse. For det er grundlæggende vor kultur, der gør, at vi er et egenartet folk. Det var grundlæggende en anerkendelse af vor kultur, hvori sproget er et særdeles vigtigt og bærende element, der blev

anerkendt ved selvstyrets indførelse. Det er en grundlæggende del af vor identitet, som er en fundamental byggesten i vor samfundsudvikling fremad, som blev anerkendt.

Vore politikere i selvstyrekommissionen samarbejdede på tværs af partiskel, vendte ryggen til dagligdagens små og store uenigheder, og fokuserede på at varetage vort land og folks grundlæggende interesser. Det var et forbilledligt samarbejde, som vi altid vil huske og være dem evigt taknemlige for deres værdifulde indsats.

Det grønlandske folks klare og rungende "JA" til Den Grønlandsk-danske Selvstyrekommissions resultat ved folkeafstemningen den 25. november 2008, var den grundlæggende og afgørende folkelige blåstempling og godkendelse af kommissionens arbejde.

Præcist 5 år siden indførte vi Selvstyre her i Grønland. Sidenhen er hverdagen for længst indtrådt med de løbende udfordringer, der skal tackles med den fortsatte udvikling. Med Selvstyrets indførelse fik vi ikke kun større rettigheder, anerkendelse og ansvar. Der bliver også stillet større krav til os - krav om at vi løser rigtig mange af udfordringerne selv. Hvilket betyder, når pensionsreformer trænger sig på; når arbejdsløsheden bliver høj; når en stor del af den offentligt ejede boligmasse er forældet; når vi stadig skal fortsætte den store uddannelsesindsats, under stadig større ansvar og fortsat snævre økonomiske rammer, skal vi tage udfordringerne op selv og komme med vores egne løsninger. Med Selvstyrets indførelse tog vi i endnu højere grad ansvaret for os selv - ikke kun når det går godt, men også når det er svært. Det er et ansvar som vi i et samlet Naalakkersuisut med glæde påtager os.

Det der blev startet med Hjemmestyrets, og efterfølgende Selvstyrets, indførelse er forberedelsen til, at vi bliver selvstændige. Naalakkersuisut gør det ikke alene. Selvstændighed er noget der bliver arbejdet med i hele landet - hver dag! Befolkningen skaber fundamentet i dagligdagen, når vi hver især uddanner os, tager os af hinanden, arbejder hårdt, og på anden vis beriger, styrker og udvikler samfundet. Vi bidrager hver især som borgere og vi skal løfte i flok. Derfor er det vigtigt for Naalakkersuisut at se på udfordringerne og ikke mindst aktiviteterne i samfundet, som en helhed – for vi kan og skal alle bidrage, for at sikre den fortsatte positive udvikling af vort land - for at blive et selvstændigt land.

Vi skal finde løsninger og skabe rammevilkår, der fremmer økonomisk aktivitet og folkelig udvikling. Vi skal starte fundamentale debatter om vores værdier og kulturbærende elementer, og disse skal give sig udslag i grundlæggende lovgivning.

Vi står overfor potentielt meget store industrielle projekter, og her er det vigtigt, at vi undervejs har talt med hinanden, om hvordan vi grundlæggende ønsker vort samfund og land skal indrettes. Her er det vigtigt, at vi samler og styrker vore juridiske, økonomiske, sociale og kulturelle kapaciteter, og lader det spille sammen med vort værdisæt, for at etablere grundlaget for selvstændigheden. Vi skal have debatteret vore værdier, og lade resultaterne af disse komme til udtryk i nye love og rammevilkår. Men det tager tid at forberede den ønskede virkelighed om et selvstændigt land. Derfor er det Naalakkersuisuts målsætning, at vi i denne valgperiode intensiverer forfatningsarbejdet med de diskussioner, der skal tages. I en kommende grønlandsk forfatning,

skal vore værdier, kultur og identitet afspejles, således at samfundets indretning og udvikling bliver med vort folks deltagelse.

Udover at det ved nationaldagen er 5-årsdagen for Selvstyrets indførelse, så er det ligeledes 29 år siden, at vi for første gang officielt hejste vort smukke flag, Erfalatorput. Naalakkersuisut vil derfor i den nærmere fremtid igangsætte arbejdet med at se på og diskutere hvilke dage vi officielt flager. Der er grønlandske mærkedage, som vi kan blive bedre til at markere. Og omvendt gamle flagdage, der måske ikke siger det grønlandske folk så meget. Vi glæder os til at igangsætte dette arbejde og påbegynde debatten.

Men i dag befinder vi os ved Kulturpris-uddelingen for at hædre personligheder, der har gjort en stor forskel indenfor det grønlandske kulturliv. Jeg er særlig glad og beæret over at kunne tale her ved uddelingen, men vil lige straks overgive ordet til medlem af Naalakkersuisut for Kultur Nick Nielsen, så vi kan komme i gang med overrækkelsen.

På vegne af Naalakkersuisut ønsker jeg alle en glædelig Nationaldag.

Qujanaq.